

Natuurtoets mijnbouwlocatie Blaaksedijk gelegen aan de Reedijk in Heinenoord.

projectnr. 187838
revisie 04
april 2011

Opdrachtgever

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

datum vrijgave
19 april 2011

beschrijving revisie 04
Natuurtoets

goedkeuring
R.T. Vermoolen

vrijgave
E. Koomen

oranjewoud

Inhoud

Blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	4
1.3	Werkwijze	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Juridisch kader	7
2.1	Natuurbeschermingswet	7
2.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	7
2.3	Flora- en faunawet	8
3	Natuurwaarden in het plangebied	11
3.1	Gebiedsbeschrijving	11
3.1.1	<i>Natura2000-gebied 'Oude Maas'</i>	11
3.1.2	<i>Natura2000-gebied 'Oude land van Strijen'</i>	11
3.2	Bureaustudie natuurwaarden	12
3.3	Bevindingen bezoek planlocatie	13
3.4	Waargenomen en te verwachten diersoorten	16
3.5	Conclusie natuurwaarden plangebied	17
4	Toetsing effecten	19
4.1	Beschrijving ingreep en toekomstige situatie	19
4.2	Effecten beschermde gebieden	19
4.3	Effecten beschermde soorten in het plangebied	21
5	Conclusies en aanbevelingen	23
5.1	Conclusies natuurtoets	23
	Geraadpleegde bronnen	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna te noemen NAM) heeft in 2010 in de gemeente Binnenmaas (provincie Zuid-Holland) ten zuiden van Heinenoord en ten oosten van Blaaksedijk een nieuwe mijnbouwlocatie gerealiseerd. Deze locatie is bedoeld voor de opsporing en latere winning van aardgas.

De planlocatie ligt op circa 2 kilometer van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarbij ligt de planlocatie ook 2 kilometer ten zuiden van het Natura2000-gebied 'Oude Maas' en 4 kilometer te noorden van het Natura2000-gebied 'Oude land van Strijen'.

In 2009 is een natuurtoets uitgevoerd voor het realiseren van de locatie. De informatie uit deze natuurtoets is nu uitgebreid voor de onderbouwing van het nieuw te maken bestemmingsplan voor de locatie die tevens aardgaswinning mogelijk maakt.

De ligging van de planlocatie (in rood) en de in de nabijheid gelegen gebieden vallend binnen de begrenzings van zowel de EHS als Natura2000 is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (in rood) en de nabijgelegen gebieden vallend onder de EHS (in groen) en Natura 2000 (in geel). Bron ondergrond: MinEL&I.

De werkzaamheden zijn te vatten onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling'. In het kader van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling is daarom een toetsing noodzakelijk aan zowel de Natuurbeschermingswet '98, de Flora- en faunawet en het beschermingregime voor de EHS uit de Nota Ruimte.

1.2 Doel

Het doel van de voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling met de planologische bescherming van de EHS, de Natuurbeschermingswet '98 en de Flora- en faunawet. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek worden vervolgstappen aangegeven (bijvoorbeeld het eventueel aanvragen van een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet).

1.3 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet '98 en de EHS op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk en welk vervolgtraject moet worden doorlopen?
5. Voor welke waarden is het betrokken deel van de EHS van belang?
6. Welke invloed heeft de mijnbouwlocatie op deze waarden en kan dit (indien noodzakelijk) worden voorkomen of verzacht?
7. Voor welke waarden is het Natura2000-gebied 'Oude Maas' en 'Oude land van Strijen' aangewezen?
8. Welke invloed heeft de mijnbouwlocatie op deze waarden en kan dit (indien van toepassing) worden voorkomen of verzacht?

Op grond van de antwoorden op deze vragen zijn conclusies geformuleerd omtrent de relevante aspecten voor het vervolg traject. Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

De bureaustudie heeft bestaan uit een oriëntatie van beschikbare gegevens bij het Natuurloket.

Tevens zijn, als het mogelijk is, bij andere informatiebronnen (provincie en lokale natuurverenigingen) gegevens opgevraagd. Aanvullend is literatuuronderzoek verricht naar voorkomende beschermde soorten in deze omgeving en de kenmerkende waarden van de EHS en het Natura2000-gebied 'Oude Maas' en 'Oude land van Strijen'.

Stap 2. Veldbezoek

Na de bureaustudie is de situatie in 2008 ter plekke beoordeeld door een ecooloog (zie verder paragraaf 3.3). Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten flora en fauna het plangebied daadwerkelijk een geschikte leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering) op de verwachte beschermde soorten, het Natura2000-gebied 'Oude Maas' en 'Oude land van Strijen', alsmede de EHS beschreven. Voor de beschreven negatieve effecten stellen we verzachtende (mitigerende) maatregelen voor.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot een ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 is vastgesteld of er sprake is van overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75, Natuurbeschermingswet of effecten op de EHS. Het rapport wordt afgerond met aanbevelingen voor vervolgstappen.

1.4 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk behandelt de aanleiding, het doel en de werkwijze van de natuurtoets. In het tweede hoofdstuk wordt het juridisch kader besproken waarbij ingegaan wordt op de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. In het derde hoofdstuk wordt een beschrijving van het plangebied gegeven en worden de waargenomen en de te verwachte soorten behandeld. In hoofdstuk vier worden de effecten van de ingreep beschreven op de aanwezige soorten in het plangebied. In hoofdstuk vijf worden de conclusies beschreven.

2 Juridisch kader

2.1 Natuurbeschermingswet

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura2000-gebieden. In de Natura2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale BeschermingsZones (SBZ's)) opgenomen. Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het plangebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De begrenzing van de EHS wordt vastgesteld door de provincie. Het beleid in gebieden die begrensd zijn als EHS is gericht op het behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader; het 'nee, tenzij'-regime. Binnen EHS-gebieden waar dit regime van kracht is, zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan wanneer zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
Het plangebied ligt op 2 kilometer van de EHS zoals die door de provincie Zuid-Holland is vastgelegd in het streekplan (PEHS). Dit gebied staat bekend als de Noordrand Hoeksche Waard. Dit gebied bestaat uit akkers, bos en graslanden.

2.3 Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, onwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB: Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.

- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:
Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreeppad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook van soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet te verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allemaal gelijk. Als 'veilige periode' voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd voorbij is en dieren als vleermuisen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

3 Natuurwaarden in het plangebied

3.1 Gebiedsbeschrijving

3.1.1 *Natura2000-gebied 'Oude Maas'*

De planlocatie ligt 2 kilometer te zuiden van het Natura2000-gebied 'Oude Maas'. De 'Oude Maas' is een gebied van 399 hectare groot en aangewezen als Habitatrichtlijngebied. De Oude Maas is een rivier die onder invloed van eb en vloed staat. De smalle uiterwaarden vormen het grootste, nog resterende zoetwatergetijdengebied van ons land. Door afsluiting van het Haringvliet is de getijdendynamiek afgenomen. Hoge delen van het gebied worden daarom bij getijdenhoogwaters niet meer regelmatig overspoeld. De gebieden bestaan uit getijdengrienden, wilgenbossen en vochtige terreinen met een riet- en ruigtevegetaties.

De 'Oude Maas' is aangewezen voor de volgende soorten:

Habitattypen	Habitatrichtlijnsoorten
H3270 Rivieren met slikoevers	H1337 Bever
H6430 Ruigten en zomen	H1340 Noordse woelmuis
H91E0 Vochtige alluviale bossen	

3.1.2 *Natura2000-gebied 'Oude land van Strijen'*

De planlocatie ligt circa 4 kilometer ten noorden van het Natura2000-gebied 'Oude land van Strijen'. Het gebied is 1.587 hectare groot en definitief aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Het gebied 'Oudeland van Strijen' kan worden beschouwd als een stuk voorland (buitendijks gebied) van de voormalige Groote of Zuidhollandse Waard. De Zuidhollandse Waard was een bedijkt gebied dat globaal gelegen was tussen Dordrecht, Werkendam, Heusden en Geertruidenberg. Deze Waard is na de overstromingen in 1421/22 (St. Elizabethsvloed) verloren gegaan. Later is de polder opnieuw bedijkt. Het Oudeland van Strijen, dat vooral bestaat uit grasland- en akkerbouwpercelen, heeft een zeer open karakter. Er is nauwelijks bebouwing en opgaande begroeiing in het gebied aanwezig. Boerderijen staan langs de dijken aan de rand van het gebied.

Het 'Oude land van Strijen' is aangewezen voor de volgende soorten:

Vogelrichtlijnsoorten	Kernopgave
A041 Kolgans	Plas-dras situaties voor smienten en broedvogels
A042 Dwerggans	
A045 Brandgans	
A050 Smient	

In figuur 2 is de ligging van de twee Natura2000-gebieden ten opzichte van de planlocatie weergegeven. De oranje lijn geeft een straal van 4 kilometer aan vanaf de planlocatie.

Figuur 2: Ligging van de twee Natura2000-gebieden ten opzichte van de planlocatie (rood kader).
Bron ondergrond: MinEL&I.

3.2 Bureau studie natuurwaarden

In de Flora- en faunawet wordt de bescherming van een groot aantal inheemse plant- en diersoorten geregeld. De werkzaamheden voor de mijnbouwlocatie vallen onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voor algemene soorten (tabel 1 soorten, voor toelichting zie bijlage 1). Als er andere (minder algemene soorten en broedvogels) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de mijnbouwlocatie.

Optredende schade kan vaak door maatregelen (bijvoorbeeld planning van de werkzaamheden) worden voorkomen of verminderd. Voor de restschade is mogelijk een ontheffing nodig.

Om vast te stellen of door de mijnbouwlocatie overtredingen van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, waarvoor een ontheffing moet worden verkregen, is een toetsing uitgevoerd op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en een aanvullend veldbezoek.

Resultaten bureau studie

De planlocatie bevindt zich in binnen kilometerhok X: 092 / Y:425 in de gemeente Binnenmaas. De resultaten van het Natuurloket zijn in tabel 1 samengevat.

Tabel 1: Resultaten Natuurloket planlocatie X:090 / Y: 425.

soort	Waarnemingen	Volledigheid waarnemingen
Broedvogels	-	Matig onderzocht
Watervogels	26 beschermde soorten, 4 vogelrichtlijnsoorten	Matig onderzocht
Zoogdieren	4 beschermde soorten	Redelijk onderzocht
Reptielen	-	Niet onderzocht
Amfibieën	-	Niet onderzocht
Vissen	-	Niet onderzocht
Dagvlinders	-	Niet onderzocht
Libellen	-	Niet onderzocht
Overige ongewervelden	-	Slecht onderzocht
Vaatplanten	1 beschermde soort	Goed onderzocht
Mossen	-	Niet onderzocht

Vanwege deze beperkte beschikbare informatie zijn er geen gegevens opgevraagd bij het Natuurloket. Met behulp van beschikbare literatuur en relevante websites is getracht het beeld met betrekking tot de aanwezige beschermde soorten op de planlocatie te complementeren.

Het voorkomen van wettelijke beschermde soorten in de kilometerhokken betekent niet dat deze soorten zich ook binnen de grenzen van het plangebied bevinden. Het plangebied omvat een deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal biotopen en habitats. Met behulp van terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende, dan wel verwachte soorten in het plangebied.

3.3 Bevindingen bezoek planlocatie

Op 12 september 2008 is de locatie bezocht. Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de indruk van het terrein ter plaatse van planlocatie is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in het plangebied te verwachten zijn. De planlocatie bevindt zich tussen de Reedijk en de A29 in een intensief gebruikt agrarisch gebied (akkerbouw, veeteelt, tuinbouw). Door de ligging naast de snelweg is er sprake van hoog geluidsniveau in het gebied. De planlocatie bestond toen uit akker met aan de randen een strook grasland. De akker was op het moment van het veldbezoek gemaaid. De bodem bestaat uit klei. Aan de oost- en zuidkant is een watergang gelegen. In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep de aanwezige en/of verwachte beschermde soorten weergegeven.

Flora

Door de aanwezigheid van de akker is er slechts sprake van een natuurlijke vegetatie langs de randen van de akker en de aanwezige watergang. Door de hoge voedselrijkdom van het gebied bestaat de vegetatie hoofdzakelijk uit algemene soorten. Langs de akkerranden (grasland) zijn soorten aangetroffen als Paardebloem, Grote brandnetel, Duizendblad, Smeerwortel, Weegbree en Vertakte Leeuwentand. In het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Net buiten het plangebied staat een wilg naast de zuidelijke watergang.

Foto's 1 t/m 4: vlnr. smeerwortel, wilg, de akker in het plangebied en rand van de akker (situatie 2008)

De watergangen bij de locatie zijn typisch agrarische watergangen met een lage natuurwaarde waarin weinig bijzondere soorten mogen worden verwacht. De watergang ten westen van het plangebied was ten tijde van het terreinbezoek rijk begroeid met rietvegetatie. Er stond 10 tot 20 centimeter water in de watergang aanwezig. De sloot was bedekt met eendenkroos. De watergang ten zuiden van het plangebied is ongeveer drie meter breed, en de voornaamste waterplant in de watergang was gewoon sterrenkroos. In de sloot stond 30 a 40 centimeter water. De oevers waren beschoeid, waardoor een natuurlijke oevervegetatie niet mogelijk is.

Foto's 5 & 6: Watergang ten zuiden van het plangebied (links) en ten oosten (rechts). (situatie 2008)

Insecten

De planlocatie en omgeving is ongeschikt als biotoop voor beschermde insecten (vlinders, sprinkhanen en libellen).

Vissen

Tijdens het terreinbezoek zijn met een schepnet beide watergangen in het plangebied bemonsterd. In de watergang ten oosten van het plangebied zijn, afgezien van vlokreeften en waterslakken geen waterdieren waargenomen. Dit komt door de dikke sliblaag en bladafval wat zich op de bodem van deze watergang heeft ontwikkeld. In de watergang ten zuiden van het plangebied zijn enkele individuen van de drie doornige stekelbaars gevangen. Voor beschermde vissoorten als de bittervoorn en kleine en/of grote modderkruiper zijn beide watergangen ongeschikt door de voedselrijkdom van de sloten, het gebrek aan een modderbodem en de afwezigheid van zoetwatermosselen.

Foto's 7 & 8: Driedoornige stekelbaars (links) en waterslakken en eendenkroos.

Amfibieën

Het plangebied vormt deels een leefgebied voor enkele algemene, beschermde amfibieënsoorten zoals Bruine kikker, Bastaardkikker (voorheen Middelste groene kikker), Gewone pad en Kleine watersalamander. Deze soorten komen vooral in het water en de daaraan grenzende oever voor. De Gewone pad en de Kleine watersalamander overwinteren op het land onder boomstronken, stenen en takkenbulten. Beide kikkersoorten in de modderbodem van sloten en plassen. Tijdens het veldbezoek werden dergelijke overwinteringsbiotopen niet aangetroffen.

Reptielen

Tijdens het terreinbezoek zijn geen reptielen waargenomen en deze worden gezien het biotoop ook niet verwacht.

Vogels

In de enige boom aanwezig nabij het plangebied, de wilg, zijn geen nesten van vogels aangetroffen. Wel zijn op de akker Ekster, Roek en Houtduif waargenomen. Deze vogelsoorten gebruiken de akker als foerageergebied. Het gebied is niet geschikt als broedbiotoop voor deze soorten. De akker kan in het voorjaar gebruikt worden als broedplaats voor vogelsoorten van open cultuurlandschappen zoals Kievit, gele kwikstaart en scholekster. Overige weidevogels worden niet verwacht.

Zoogdieren

De randen van de akker zijn naar verwachting geschikt voor algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen. Er zijn holen van muizen aangetroffen langs de oever. Daarnaast is er ook een tweetal molshopen aangetroffen.

Soorten als haas, vos, wezel, hermelijn en bunzing zijn niet waargenomen, maar kunnen incidenteel in dit biotoop aanwezig zijn.

Foto 9: Molshoop in het plangebied

Voor vleermuizen geldt dat het plangebied als foerageergebied kan dienen. De ligging naast de snelweg is echter niet ideaal, door geluid; en lichtoverlast. Wel kunnen de vleermuizen de bomenrij langs de Blaaksedijk als vliegroute gebruiken, dit valt buiten het plangebied.

3.4 Waargenomen en te verwachten diersoorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de tijdens het terreinbezoek vastgelegde biotopen en soorten is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in het plangebied te verwachten zijn dan wel tijdens het veldbezoek ook zijn waargenomen. Deze soorten en hun beschermingsregime zijn opgenomen in tabel 3.

Tabel 3: beschermde soorten in de omgeving van de voorgenomen mijnbouwlocatie

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn II/IV; Vogelrichtlijn	Rode lijst
Reptielen en amfibieën				
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	X1	-	-
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X1	-	-
(middelste groene) bastaard kikker	<i>Rana esculenta</i>	X1	-	-
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	X1	-	-
Zoogdieren				
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	X1	-	-
bunzing	<i>Mustela putorius</i>	X1	-	-
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	X1	-	-
haas	<i>Lepus europeus</i>	X1	-	-
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	X1	-	-
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	X1	-	-
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X1	-	-
mol	<i>Talpa europea</i>	X1	-	-
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	X1	-	-
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	X1	-	-
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	X1	-	-

3.5 Conclusie natuurwaarden plangebied

Het plangebied was vóór de aanleg van de locatie van belang als broedgebied voor een aantal vogelsoorten van cultuurgronden. Verder vormt het plangebied en directe omgeving, met name de randen langs de watergangen, een leefgebied voor enkele algemene beschermde (tabel 1) zoogdieren en amfibieën.

Sinds februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van tabel 1 geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

4 Toetsing effecten

4.1 Beschrijving ingreep en toekomstige situatie

Ten behoeve van de mijnbouwlocatie is ongeveer 0,75 hectare in gebruik genomen. Hiertoe is een groot deel van het plangebied verhard. Het plangebied is ontsloten middels een verharde toegangsweg vanaf het zuiden. Voor de toegangsweg is in de ondiepe sloot langs de zuidzijde van het plangebied een duiker gerealiseerd. Na realisatie van de mijnbouwlocatie worden er binnen het terrein boringen verricht. Hierbij wordt geluid geproduceerd (door verkeer en installaties) en is tijdens de werkzaamheden sprake van terreinverlichting. Aan het eind van een boorperiode (van enkele maanden) wordt ook circa twee dagen afgefakkeld. Indien de boring(en) succesvol zijn, is uitgangspunt dat er op de locatie aardgaswinning zal plaatsvinden. Hierbij wordt geluid geproduceerd en daarnaast zullen in beperkte mate (enkele voertuigen per dag) verkeersbewegingen plaatsvinden van en naar de locatie.

Voor de effectbeschrijving is van belang dat de locatie is gesitueerd in de nabijheid van zowel een snelweg als provinciale weg, waardoor sprake is van een verhoogd niveau ten aanzien van achtergrondgeluid en ook verlichting.

4.2 Effecten beschermde gebieden

Effecten Natura2000-gebied 'Oude Maas'

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het Natura2000-gebied 'Oude Maas' en heeft daardoor geen rechtstreeks effect op de instandhoudingsdoelen van dit gebied. Het Natura2000-gebied ligt op ongeveer 2 kilometer afstand van het plangebied. De ingrepen (uitvoeren van boringen en gasproductie) hebben geen effecten op een afstand van 2 kilometer (o.a. geluid, licht).

Ook heeft de omgeving van het plangebied geen functie voor de soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. De voor het Natura2000-gebied aangewezen habitattypen komen niet voor bij het plangebied. Voor de Noordse woelmuis en de Bever is het gebied niet geschikt door het gebrek aan geschikte biotopen (openwater en vochtige gronden).

Hierdoor is er geen sprake van externe werking op het Natura2000-gebied 'Oude Maas'.

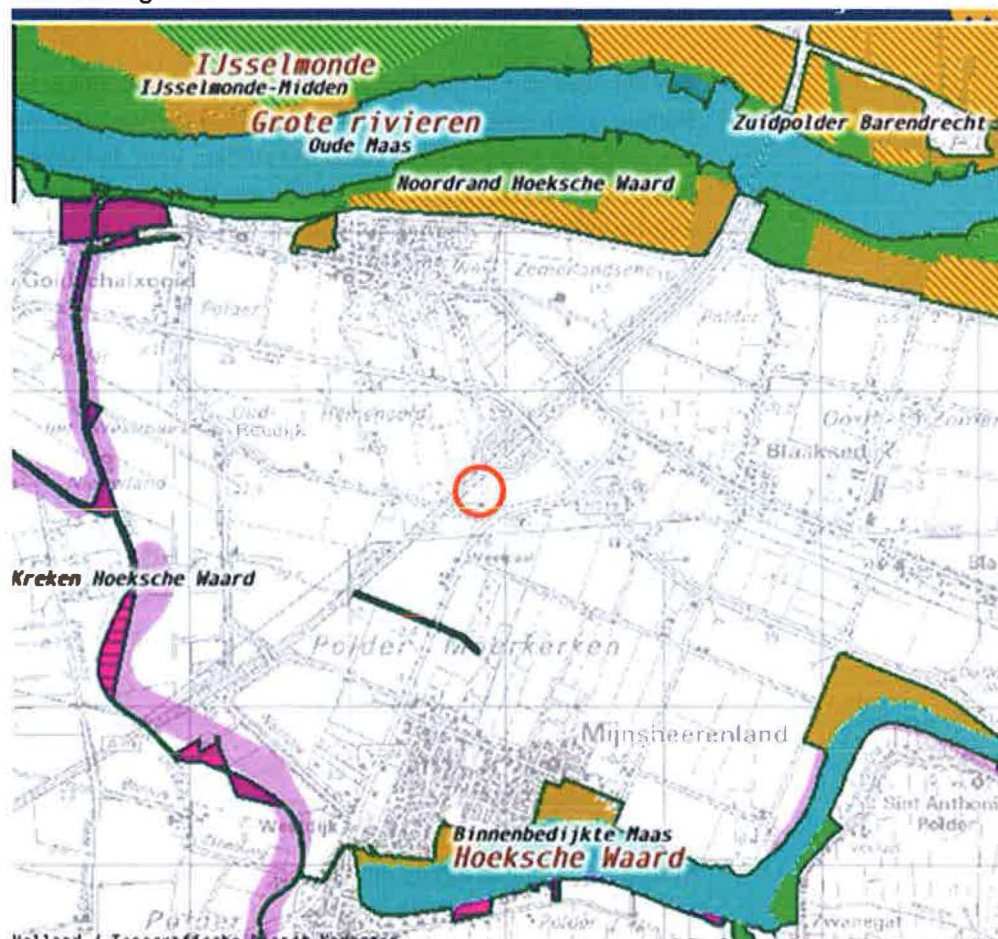
Effecten Natura2000-gebied 'Oude land van Strijen'

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het Natura2000-gebied 'Oude land van Strijen' en heeft daardoor geen rechtstreeks effect op de instandhoudingsdoelen van dit gebied. Het Natura2000-gebied ligt op ongeveer 3,5 kilometer afstand van het plangebied. De voorgenomen ingrepen (uitvoeren van boringen en gasproductie) hebben geen effecten over een afstand van 3,5 kilometer (o.a. geluid, licht). Voor de aangewezen soorten van het Natura 2000- gebied heeft de omgeving van het plangebied (Kolgans, Dwerggans, Brandgans en Smient) geen toegevoegde waarde door de afwezigheid van geschikte graslanden.

Hierdoor is er geen sprake van externe werking op het Natura2000-gebied 'Oude land van Strijen'.

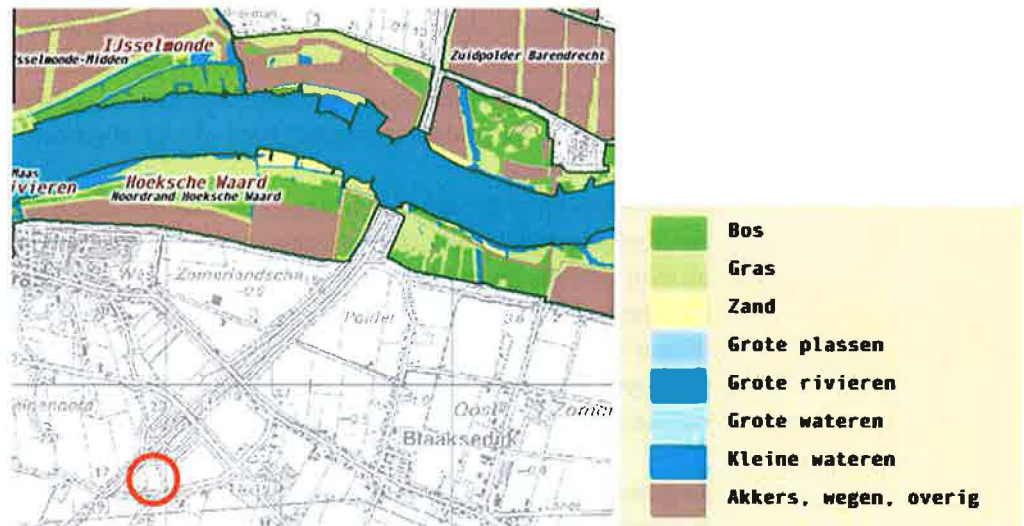
Effecten Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van de EHS en heeft daardoor geen effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Gezien de afstand van het plangebied tot het EHS-gebied is er geen sprake van verstoring, versnippering of oppervlakteverlies. Hierdoor is geen sprake van een negatief effect en komt het beschermingsregime van de EHS niet in gevaar.

Figuur 2: Ligging van de PEHS ten opzichte van het plangebied.

	Bestaand
	Gepland
	Gepland, zoekgebied
	Natuurgebied
	Maternatuurgebied
	Ecologische verbinding
	Recreatiegebied
	Bloendijk
	Schurveling
	Overig land
	Overig water

Figuur 3: ligging van de biotopen in de PEHS nabij het plangebied.

4.3 Effecten beschermde soorten in het plangebied

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten in het gebied aangetroffen.

Insecten en andere ongewervelden

Er zijn geen effecten te verwachten op beschermde insecten, zoals dagvlinders en libellen en op andere ongewervelden.

Vissen

Er zijn geen beschermde vissoorten in het gebied aangetroffen.

Amfibieën

De locatie is reeds aangelegd. Effecten worden niet verwacht, zeker niet op populatieniveau.

De gunstige staat van de amfibieën zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Reptielen

Er zijn geen reptielen waargenomen en deze worden gezien het biotoop ook niet verwacht.

Vogels

Indien boor- en installatiewerkzaamheden worden gestart en uitgevoerd in de periode maart - augustus, dan kunnen daarbij broedende vogels verstoord. Alle broedvogels zijn beschermd gedurende het broedseizoen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels.

Als er broedende vogels aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen.

Als er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. Het is toegestaan om maatregelen te nemen waarmee het gebied vóór het broedseizoen ongeschikt wordt gemaakt voor broedvogels door het plaatsen van vlaggetjes of linten of door het verwijderen van de vegetatie.

Om te voorkomen dat broedende vogels worden verstoord kunnen de werkzaamheden in het plangebied het beste starten buiten het broedseizoen (grofweg voor medio maart en na eind juli). Als bij de start van het broedseizoen al veel verstoring in het gebied is, gaan de meeste vogels niet in de directe omgeving tot broeden over.

Buiten het broedseizoen treedt weliswaar verstoring op, maar dit resulteert alleen in het opvliegen van betreffende vogels. In de directe omgeving zijn er voldoende alternatieven om voedsel te zoeken. Deze verstoring is niet gekoppeld aan een ontheffing.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende broedvogelsoorten is niet in het geding.

Zoogdieren

Tijdens de boor- en installatiewerkzaamheden kunnen kleine zoogdieren worden verstoord. Onder kleine zoogdieren in het plangebied vallen: veldmuis, bunzing, mol, vos, haas, konijn en eventueel hermelijn en wezel. Deze (eventuele) verstoring is moeilijk te voorkomen, maar zal beperkt zijn, ook omdat de locatie reeds is aangelegd.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende zoogdiersoorten is niet in het geding.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies natuurtoets

Het plangebied is getoetst aan zowel de doelstellingen voor de EHS, Natura2000 en aan strijdigheid met de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet.

Het plangebied heeft geen effect op de doelstellingen voor de EHS of de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000-gebieden, doordat er geen sprake is van een externe werking.

Uit literatuurstudie en het veldbezoek is gebleken dat ter plaatse van het plangebied geen strikt beschermde soorten voorkomen. Door zorgvuldig te handelen kan schade in belangrijke mate worden voorkomen. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten.

Voor de soorten die vallen onder de term 'algemene soorten' geldt een algemene zorgplicht. Vanuit die zorgplicht zijn eveneens maatregelen noodzakelijk om de schade zo veel mogelijk te beperken. Voor te verwachten soortgroepen worden hier maatregelen aanbevolen om schade tot een minimum te beperken.

De volgende maatregelen worden aanbevolen om schade aan beschermde soorten door boor- of installatiewerkzaamheden zoveel mogelijk te voorkomen:

- boor- of installatiewerkzaamheden bij voorkeur uitvoeren in de wintermaanden (september tot en met februari). Hierdoor worden aanwezige broedvogels niet verstoord. Indien het werken in deze periode niet mogelijk is, dient bij voorkeur vóór het broedseizoen met de werkzaamheden gestart te worden. Hierdoor vindt er verstoring in het plangebied plaats waardoor het gebied ongeschikt wordt voor broedvogels.
- Indien tijdens het broedseizoen gestart dient te worden, kan door het vooraf plaatsen van afschrikmiddelen (bijvoorbeeld vlaggetjes of linten op en rond de locatie) het gebied ongeschikt worden gemaakt voor broedvogels. Aandachtspunt is de beperkte werkingsduur van dergelijke middelen in verband met gewinning.

Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeek & J.B.M. Thissen, 1992. **Atlas van de Nederlandse zoogdieren**. KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Janssen, J.A.M., Schaminée, J.H.J., 2003. **Europese Natuur in Nederland. Habitattypen**. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Janssen, J.A.M., Schaminée, J.H.J., 2004. **Europese Natuur in Nederland. Soorten van de habitatrichtlijn**. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Kerkers, A.J., 2009. **Boorlocatie Blaaksedijk nabij de Heinenoordtunnel. Prognose van de geluidimmissie vanwege de booractiviteiten**. Lichtveld, Buis & Partners B.V., Nieuwegein, in opdracht van Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
- Nie, Hendrik w. de, 1997 (2^e druk). **Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen**. Media Publishing, Doetinchem
- SOVON, 2002. **Atlas van de Nederlandse broedvogels**. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland
- Voslamber B., van Winden E., & Koffijberg K. 2004. **Atlas van ganzen, smienten in Nederland. SOVON-onderzoeksrapport 2004/08**. SOVON vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- www.waarneming.nl
- www.naturalis.nl
- www.natuurloket.nl
- www.ravon.nl
- www.vlindernet.nl

Oranjewoud: buiten gewoon!

Missie

Oranjewoud wil toonaangevend partner zijn bij het ontwikkelen en toepassen van duurzame en integrale oplossingen voor alle facetten van onze leefomgeving, waarin we wonen, werken, recreëren en reizen.

Profiel

Oranjewoud heeft ambities als het gaat om de vormgeving van de wereld om ons heen. Als toonaangevend advies- en ingenieursbureau streven wij ernaar knelpunten daadwerkelijk op te lossen, ware leefbaarheid te scheppen, de toekomst veilig te stellen, alle kansen te benutten, vorm te geven aan perspectieven en grensverleggend bezig te zijn. Door creatief en constructief in te spelen op mogelijkheden en rekening te houden met maatschappelijke belangen, financiële speelruimte, technologische ontwikkelingen en het milieu. Kortom: wij bieden visie met een duidelijk oog voor realiteit.

Partnership

Innovatieve voorstellen en creatieve oplossingen voor complexe vraagstukken vormen de kern van ons handelen. Interactie is daarbij het sleutelwoord. Door het multidisciplinaire karakter van veel projecten, zijn wij gewend om over de grenzen van het eigen vakgebied heen te kijken. Voorop staat het combineren van onze eigen kennis en kunde met de behoeften en mogelijkheden van onze opdrachtgevers. Uitwisseling van inzichten en ervaringen leidt tot innovatie; partnership is altijd het uitgangspunt.

Flexibel

Ruimtelijkheid in denken en doen biedt voor alle partijen perspectieven bij het creëren van een duurzame leefomgeving. Wij verzorgen het hele traject van planontwikkeling, advies, ontwerp en directievoering tot realisatie, beheer en exploitatie. De wens van de opdrachtgever bepaalt of wij het hele traject of delen ervan op ons nemen. De combinatie van advies- en ingenieurswerk én betrokkenheid bij de daadwerkelijke realisatie staat garant voor haalbare plannen en een hoogwaardige uitvoering. Een vertrouwd gevoel voor onze opdrachtgevers.

Dynamisch

Elke opdracht die we uitvoeren is uniek en verdient een specifieke aanpak. Dit vraagt een dynamische instelling, die zich vertaalt naar het inspelen op veranderingen in de markt en het oppakken van ontwikkelingen binnen onze vakgebieden. Met vestigingen verspreid over heel Nederland combineren we inzicht in landelijke ontwikkelingen met een diepgaande kennis van lokale omstandigheden. Een waardevolle voedingsbodem voor ons bedrijf, dat in alle opzichten grensverleggend bezig wil zijn. Doordat Oranjewoud in letterlijke zin dicht bij de opdrachtgevers staat, komen bovendien openheid en toegankelijkheid volop tot hun recht.

Eigentijds

Onze organisatie en werkwijze bieden alle ruimte en perspectief aan zowel de belangen van onze klanten als die van onze medewerkers. Marktgerichte business units geven richting aan de contacten met de klanten en zorgen, samen met de kennisdragers in onze organisatie, voor het correct en adequaat oplossen van vraagstukken en problemen. Mensgerichte managers en ambitieuze medewerkers werken voortdurend aan het verder uitbouwen van onze expertise en ieders persoonlijke ontwikkelingsperspectief.

Onafhankelijk en deskundig

We zien het als onze verantwoordelijkheid de samenleving en onze opdrachtgevers kwalitatief hoogwaardige en duurzame oplossingen te bieden op een manier die maatschappelijk en economisch verantwoord is. Oranjewoud wil een betrouwbaar lid zijn van de samenleving: onafhankelijk en deskundig. Om dit te kunnen garanderen, is een bedrijfscode opgesteld waarin op individueel en collectief niveau heldere afspraken zijn geformuleerd.

Oranjewoud Nederland

Heerenveen

Tolhuisweg 57
Postbus 24 8440 AA Heerenveen
Telefoon (0513) 63 45 67
Telefax (0513) 63 33 53

Kantoor Assen

Blijdensteinstraat 4
9403 AW Assen
Telefoon (0592) 39 28 00
Telefax (0592) 39 28 01

Tevens kantoor in Schoonebeek

Deventer

Zutphenseweg 31D
Postbus 321 7400 AH Deventer
Telefoon (0570) 67 94 44
Telefax (0570) 63 72 27

Almere

Monitorweg 29
Postbus 10044 1301 AA Almere-Stad
Telefoon (036) 530 80 00
Telefax (036) 533 81 89

Capelle aan den IJssel

Rivium Westlaan 72
2909 LD Capelle aan den IJssel
Postbus 8590 3009 AN Rotterdam
Telefoon (010) 235 17 45
Telefax (010) 235 17 47

Kantoor Goes

Albert Plesmanweg 4A
Postbus 42 4460 AA Goes
Telefoon (0113) 23 77 00
Telefax (0113) 23 77 01

Oosterhout

Beneluxweg 7
Postbus 40 4900 AA Oosterhout
Telefoon (0162) 48 70 00
Telefax (0162) 45 11 41

Kantoor Geleen

Mijnweg 3
Postbus 17 6160 AA Geleen
Telefoon (046) 478 92 22
Telefax (046) 478 92 00

HMVT B.V.

Maxwellstraat 31
Postbus 174 6710 BD Ede
Telefoon (0318) 62 46 24
Telefax (0318) 62 49 13

www.oranjewoud.nl